

Vlaams
Parlement

ingediend op **811** (2015-2016) – Nr. 3
10 oktober 2016 (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Joris Poschet en Tine Soens

over het voorstel van resolutie

van Lionel Bajart, Miranda Van Eetvelde, Tinne Rombouts,
Wilfried Vandaele, Karin Brouwers en Marius Meremans

betreffende de toegang tot en het gebruik
van diensten van de informatiemaatschappij
door jongeren

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Bart Caron.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Ann Soete, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde,
Herman Wynants;

Caroline Bastiaens, Karin Brouwers, Sabine de Bethune, Joris Poschet;

Lionel Bajart, Jean-Jacques De Gucht;

Yamila Idrissi, Katia Segers;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Kathleen Krekels, Bart Nevens, Ludo Van Campenhout, Karl Vanlouwe, Manuela Van Werde,
Peter Wouters;

Cindy Franssen, Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel, Johan Verstreken;

Rik Daems, Francesco Vanderjeugd;

Bert Moyaers, Tine Soens;

Imade Annouri.

Documenten in het dossier:

- 811** (2015-2016) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Amendement

INHOUD

I. Bespreking	4
1. Toelichting	4
2. Algemene bespreking	5
3. Amendement	5
II. Stemming	6
Tekst aangenomen door de commissie.....	7

Op donderdag 6 oktober 2016 behandelde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media het voorstel van resolutie van Lionel Bajart, Miranda Van Eetvelde, Tinne Rombouts, Wilfried Vandaele, Karin Brouwers en Marius Meremans betreffende de toegang tot en het gebruik van diensten van de informatiemaatschappij door jongeren.

I. Bespreking

1. Toelichting

Eerste indiener *Lionel Bajart* licht toe dat het Europese niveau in april 2016 een akkoord heeft bereikt voor een nieuwe Privacyverordening. Uiteraard verdient de bescherming van persoonsgegevens de onverdeelde aandacht van de beleidsmakers. De internetgebruiker moet steeds kunnen beslissen wat er met zijn persoonlijke gegevens gebeurt.

Het Europese kader in constructie is een stap in de goede richting, maar de nieuwe verordening kan niet rekenen op een unaniem positief onthaal. Zo heeft de Vlaamse kinderrechtencommissaris snel een advies uitgebracht over onder meer de minimumleeftijd voor de toegang tot diensten van de informatiemaatschappij. Door die op zestien jaar vast te leggen, zou Europa bepalen dat kinderen jonger dan zestien de expliciete toestemming van hun ouders nodig hebben om nog sociale media te kunnen gebruiken.

De kinderrechtencommissaris noemt dit een moeilijk afdwingbaar verbod, dat bovendien een fout antwoord oplevert op de nochtans reële gevaren – bijvoorbeeld cyberpesten – die gepaard gaan met moderne technologie en het internet. De beoogde oplossing creëert bovendien zelf problemen, daar ze de participatie van jongeren fnuikt.

De kinderrechtencommissaris adviseert om in de plaats daarvan in te zetten op mediawijsheid. De indieners van het voorstel van resolutie scharen zich achter zijn visie en vinden dat de keuze voor privacy geen betutteling hoeft mee te brengen. De commissie heeft het vaak over participatieversterking en het belang van educatie, zowel in cultuur als in mediawijsheid.

De sociale media maken een wezenlijk deel uit van onze wereld. De digitalisering biedt enorme mogelijkheden en vormt een belangrijke evolutie, die moet en kan worden ondersteund. Het antwoord van de overheid mag dan ook niet neerkomen op het beknotten van jongeren met betrekking tot die mogelijkheden. Ze moet hen en hun ouders wel de juiste tools aanreiken om daar op een correcte manier mee om te gaan.

Het Kenniscentrum Mediawijsheid lanceerde onlangs het nieuwe platform *media-nest.be*. Dat sterke initiatief geeft specifiek advies aan ouders per leeftijdsgroep van hun kinderen.

Een aanpak die via onderwijs, welzijnsbeleid, mediabeleid en andere intermediaire instanties aan jongeren en hun ouders de kans geeft om verantwoordelijk te leren omgaan met nieuwe media heeft dan ook meer kans op slagen dan een restrictieve aanpak.

Voorts bevat de Privacyverordening de mogelijkheid om de leeftijdsgrens tot dertien jaar te verlagen. Vandaar dat in het voorstel van resolutie de duidelijke opdracht aan de Vlaamse Regering staat om hiervoor bij de Federale Regering te pleiten.

2. Algemene bespreking

Miranda Van Eetvelde noemt sociale media een essentieel onderdeel van de leefwereld van jongeren. Wereldwijd blijkt meer dan een derde van de socialemediagebruikers jonger dan achttien jaar te zijn. Het zou dan ook wereldvreemd zijn om hen wettelijk de pas af te snijden door hen belangrijke communicatiemiddelen en participatiemogelijkheden te ontfemen aan de hand van een leeftijdsgrens van zestien jaar.

N-VA beschouwt zulke verboden en leeftijdsgrenzen niet als de juiste weg. Ze wenst daarentegen een ambitieus en degelijk mediawijsheidsbeleid.

Kinderen en jongeren moeten ten volle toegang hebben tot de positieve aspecten van sociale media maar ook op hun hoede zijn voor de mogelijke gevaren en bedreigingen.

In de lijn van het Vlaamse regeerakkoord heeft minister Sven Gatz het Kenniscentrum Mediawijsheid versterkt. Een verbod of leeftijdsgrensverhoging zou tegen dit Vlaamse beleid indruisen. Beter zijn de nodige acties om mediagebruikers in staat te stellen om voldoende competenties op het vlak van mediawijsheid en een omzichtige omgang met de media te verwerven. Dat werk is nog niet af.

Heel belangrijk vindt de indiener van het voorstel van resolutie dan ook dat de Vlaamse Regering bij de Federale Regering blijft aandringen om de leeftijdsgrens niet vast te leggen op zestien jaar, wel op dertien jaar.

Karin Brouwers kondigt aan dat ook de CD&V-fractie het voorstel van resolutie ten volle steunt. Toen in april de Europese verordening bekend raakte, was iedereen het er snel over eens dat het niet realistisch is om jongeren tot zestien jaar de toegang tot sociale media te ontfemen. Jongeren willen erbij horen en daarin spelen sociale media een grote rol.

Het voorstel van resolutie schakelt dan ook de Vlaamse Regering in om te pleiten voor federale wetgeving gebaseerd op een leeftijdsgrens van dertien jaar.

Uiteraard neemt dit alles de verantwoordelijkheid van onder meer de ouders niet weg. Vandaar dat het tweede punt van het voorstel van resolutie daar uitdrukkelijk op ingaat.

3. Amendement

Amendement nr. 1 strekt ertoe om een nieuw punt 2°/1 in te voegen.

Indiener *Katia Segers* verklaart dat de sp.a-fractie zich helemaal achter het voorstel van resolutie schaaft. Het thema ligt Katia Segers persoonlijk na aan het hart. Het verheugt haar dat nagenoeg alle partijen op dezelfde golflengte blijken te zitten. Ze oordelen dat een verhoging van de minimumleeftijd voor het gebruik van sociale media zowel onrealistisch als onwenselijk is. De jongeren van vandaag houden zich in de praktijk zelfs niet aan de minimumleeftijd van dertien jaar. Een overheid die gelooft dat ze jongeren tot zestien jaar van die media kan weghouden, creëert een vals gevoel van veiligheid.

Een overheid hoort media niet uit het leven van jongeren te bannen, maar heeft de opdracht hen mediawijs te maken en weerbaar in de wereld van de media, die zowel een fantastisch aanbod als risico's inhoudt.

Werken aan mediawijsheid houdt nooit op. Mediawijs zullen we nooit helemaal zijn, aangezien er steeds nieuwe media en andere opportuniteiten, uitdagingen en

risico's op ons afkomen. De verantwoordelijkheid om hieraan te werken is gedeeld en ligt bij onderwijs, ouders en het middenveld maar ook bij mediabedrijven zelf.

Multistakeholdersgovernance blijkt de beste manier om echt werk te maken van mediawijsheid. Vandaar via dit amendement de oproep tot de Vlaamse Regering om mediabedrijven te sensibiliseren en te stimuleren opdat ze hun rol opnemen met betrekking tot de mediawijsheid. Dat vraagt ook het Kinderrechtencommissariaat in zijn advies, namelijk dat de focus op mediawijsheid de aandacht niet zou afleiden van de rol die de aanbieders van de sociale media zelf te spelen hebben.

II. Stemming

Amendement nr. 1 wordt eenparig aangenomen met 12 stemmen.

Het aldus geamendeerde voorstel van resolutie wordt eenparig aangenomen met 12 stemmen.

Bart CARON,
voorzitter

Joris POSCHET
Tine SOENS,
verslaggevers

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de verordening 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening Gegevensbescherming);
 - 2° advies 2015-2016/09 van het Kinderrechtencommissariaat 'Toepassing EU-verordening privacy in België: participatie aan sociale media vanaf 13 jaar';
 - 3° de regeringsverklaring van de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014, nr. 31/1);
 - 4° de beleidsnota Media 2014-2019, ingediend door Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 128/1);
 - 5° de beleidsnota Jeugd 2014-2019, ingediend door Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 127/1);
 - 6° de motie tot besluit van de in commissie besproken beleidsnota Media 2014-2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 128/6);
 - 7° het VN-verdrag inzake de Rechten van het Kind;
- overwegende dat:
 - 1° het VN-comité voor de Rechten van het Kind het belang van digitale media voor verschillende kinderrechten (het recht op vrije meningsuiting, op informatie, participatie, onderwijs, rust, ontspanning en spel, kunst en cultuur) onderstreepte, zoals vermeld in het 'Report of the 2014 day of general discussion 'Digital media and children's rights', Committee on the Rights of the Child';
 - 2° sociale media een heuse impact hebben op de leefwereld van kinderen en jongeren en hen ontelbare mogelijkheden aanbieden, zoals de mogelijkheid om met elkaar te communiceren, het sociaal contact te versterken, nieuws te vernemen en samen te werken aan groepstaken; dat daarnaast wel degelijk ook risico's en bedreigingen inherent zijn aan het socialemedia-gebruik (cyberpesten, misleiden, grooming, sextexting enzovoort) en dat zodoende bescherming bij het gebruik van sociale media, zeker ten aanzien van minderjarigen, aangewezen is;
 - 3° sociale media een belangrijke plaats innemen in de leefwereld van kinderen en jongeren:
 - a) 90% van de jongeren heeft een profiel op Facebook (ook kinderen jonger dan 13 jaar). 11% van de jongeren plaatst elke dag een bericht op hun profiel (volgens Mediawijs, 'Sociale netwerken op Internet');
 - b) 19% van de Vlaamse Facebookgebruikers zit in de leeftijdsgroep 15-19-jarigen, op Twitter betreft het 21% en op Instagram 44% (volgens 'Digimeter 2015, Sociale media: Gebruikersprofielen en kerncijfers');
 - c) wereldwijd zou ongeveer een derde van alle gebruikers van sociale media jonger dan 18 jaar zijn;
 - d) verwacht wordt dat het aantal kinderen dat wereldwijd online zal zijn nog zal verdubbelen in de komende jaren;
 - 4° het hanteren van de leeftijdsgrens van 16 jaar die door de verordening naar voren wordt geschoven, en de ouderlijke toestemming formaliseren, wellicht geen sluitende oplossing is om voldoende bescherming te bieden aan kinderen en jongeren en dergelijke maatregelen evenmin in verhouding staan tot het sterk inkrimpen van de participatiemogelijkheden van jonge tieners;

- 5° het belang van een beleid inzake mediawijsheid en bewustmakingsinitiatieven om de bevolking, en in het bijzonder minderjarigen, bewust te maken rond en kritisch te kunnen laten omgaan met de mogelijkheden en risico's van het socialemediagebruik, bij herhaling benadrukt worden;
- vraagt de Vlaamse Regering:
- 1° blijvend in te zetten op mediawijsheid als beleidsprioriteit binnen het Vlaamse jeugd- en mediabeleid, met bijzondere aandacht voor voldoende mediatoegang voor en de mediageletterdheid van kwetsbare doelgroepen, teneinde mediagebruikers mediawijsheidscompetenties te laten verwerven om bewust en kritisch te kunnen omgaan met nieuwe (sociale) media;
 - 2° daarbij vast te houden aan de idee dat selectieve toegang van jongeren tot nieuwe (sociale) media niet als het juiste antwoord wordt gezien voor bepaalde nadelen van nieuwe (sociale) media, maar dat anderzijds daarbij ouders en andere intermediairen wel voldoende handvatten dienen aangereikt te worden om kinderen te begeleiden in hun mediagebruik, via onderwijsinstellingen, centra voor leerlingenbegeleiding (CLB), welzijnsorganisaties, Kenniscentrum Mediawijsheid en andere intermediairen;
 - 3° te onderkennen dat mediabedrijven een belangrijke rol te spelen hebben in het realiseren van een "beschermde participatie" van minderjarigen, en deze te stimuleren om hun rol in deze materie op te nemen;
 - 4° er bij de Federale Regering voor te pleiten om tegen het moment dat de Europese verordening geïmplementeerd wordt in 2018, gebruik te maken van de mogelijkheid, vervat in artikel 8 van de nieuwe algemene verordening Gegevensbescherming, om te voorzien in een lagere leeftijd voor de toestemming van kinderen met betrekking tot diensten van de informatiemaatschappij, met name vanaf 13 jaar.